

Kategori: Pasientbehandling/Legemidler/Vareflyt	Gyldig fra/til:07.05.2024/07.05.2026
Organisatorisk plassering: Helse Bergen HF/Fellesdokumenter/Pasientbehandling	Versjon: 11.00
Godkjenner: Bjånes, Tormod Karlsen - legemiddelkomiteen	Retningslinje
Dok. ansvarlig: Legemiddelkomiteen	Dok.id: D14477

Innhold

1	Hensikt	1
2	Målgruppe og avgrensning	1
3	Definisjoner	2
4	Ansvar	2
5	Gjennomføring	2
5.1	Oppbevaring av legemiddelavfall	2
5.2	Pakking av legemiddelavfall	2
5.3	Cytostatika	2
5.4	Legemidler fra isolat	3
5.5	Legemiddelrester	3
5.5.1	Ernæring	3
5.5.2	Skyllevæsker og «rene» infusjonsvæsker	3
5.5.3	Legemidler til injeksjon, infusjonsvæsker tilsatt legemiddel	3
5.5.4	Ampuller og hetteglass	3
5.5.5	Andre flytende legemidler	3
5.5.6	Andre legemidler	3
5.5.7	Flytende A- og B-preparater	3
5.5.8	Ikke flytende A- og B-preparater	3
5.6	Seponett avfallsbeholdere	4
5.7	Medisinske gasser / Trykkbeholder	4
6	Referanser	5
7	Endringer siden forrige versjon	5

1 Hensikt

Avfall fra legemidler skal håndteres i henhold til overordnet rutine for Håndtering av avfall, denne prosedyren beskriver nærmere detaljer for håndtering av ulike typer legemiddelavfall.

2 Målgruppe og avgrensning

Prosedyren gjelder alle ansatte som håndterer legemidler og legemiddelavfall.

3 Definisjoner

Med **legemiddel** menes her alle typer legemidler brukt til behandling, pleie og diagnostisering av pasienter, inkludert skyllevæsker, røntgenkontrastmidler og parenteral ernæring (TPN).

Med **legemiddelavfall** menes her

- rester av påbegynte eller uåpnede legemidler som av ulike årsaker ikke lenger skal/kan brukes (f.eks. ved utgått holdbarhetsdato)
- pasientmedisin som skal kastes
- infusjonssett brukt ved administrering
- tekstiler/papir/benkepapir tilsølt med legemiddel

Med «**rene**» **infusjonsvæsker** menes infusjonsvæsker uten tilsatt legemiddel (unntak: elektrolyttkonsentrater kan være tilsatt).

4 Ansvar

Den enkelte ansatte har ansvar for at avfall håndteres og oppbevares forsvarlig etter retningslinjene.

5 Gjennomføring

5.1 Oppbevaring av legemiddelavfall

Legemiddelavfall skal oppbevares innelåst.

5.2 Pakking av legemiddelavfall

Legemiddelavfall kastes i destruksjonskartong merket «Medisinavfall» (se etikett).

Kartongen skal inneholde ekstra bunn og 1 gul plastsekk.

Fyll kartongen kun $\frac{3}{4}$ full. Plastsekkene lukkes med strips.

Ved mye væske brukes absorbent i bunnen av sekken. Ved synlig fuktighet utvendig på kartongen skal en ny gulplastsekk trekkes utenpå kartongen. Fulle kartonger merkes og transporteres av portør til Miljøhallen. Alt utstyr (kartonger, strips, plastsekker og ekstra bunn) bestilles fra Sentralforsyningen HUS. Etiketter bestilles i Merida.

5.3 Cytostatika

Cytostatika håndteres i henhold til [Cytostatika - håndtering i Helse Bergen](#).

Ved kassasjon av mindre mengder cytostatika hvor det ikke er fare for søl (tabletter, kapsler), kan dette kastes som vanlig medisinavfall beskrevet i denne retningslinjen.

Merk at beskyttelseshansker skal brukes for å unngå direkte kontakt med legemidlet, samt at gravide som forholdsregel ikke skal håndtere enkelte cytostatika. Se [Tabell: Perorale og topikale legemidler som skal håndteres som cytostatika](#).

5.4 Legemidler fra isolat

Legemidler fra isolat håndteres i henhold til Smittefarlig avfall.

5.5 Legemiddelrester

5.5.1 Ernæring		
Sondemat	Steng sett. Kast pose/plastflaske i restavfall.	Kast i restavfall. evt. skylle og gjenvinne
Næringsdrikker	Skru på korken og kast i restavfall.	
TPN	Steng sett. Kast i medisnavfall	Kast i medisnavfall
5.5.2 Skylllevæsker og «rene» infusjonsvæsker		
	Tømmes i vasken	Restavfall/ plastavfall Glass i glassavfall
5.5.3 Legemidler til injeksjon, infusjonsvæsker tilsatt legemiddel		
<i>Unntak: A- og B-preparater, se pkt. 5.5.7 og 5.5.8</i>		
Pose, glassflaske og pumpekassett	Steng infusjonssett. Kast i medisnavfall	Kast i medisnavfall
Sprøyte	Fjern sprøytespissen ¹ , sett propp på og kast i medisnavfall	Kast i medisnavfall
5.5.4 Ampuller og hetteglass		
<i>Unntak: A- og B-preparater, se pkt. se 5.5.7 og 5.5.8</i>		
Ampuller	Restinnhold trekkes opp i sprøyte, sett propp på og kast i medisnavfall	Kast i medisnavfall
Hetteglass	Kast i medisnavfall	Kast i medisnavfall
5.5.5 Andre flytende legemidler		
<i>Unntak: A- og B-preparater, se pkt. 5.5.7 og 5.5.8</i>		
Peroral sprøyte	Sett propp på sprøyten og kast i medisnavfall	Kast i medisnavfall
Flasker	Lukk flasken med kork. Kast i medisnavfall	Kast i medisnavfall
5.5.6 Andre legemidler		
<i>Unntak: A- og B-preparater, se pkt. 5.5.7 og 5.5.8</i>		
Tabletter, stikkpiller, plaster salver/kremer, øyedråper osv.	Kast i medisnavfall	Kast i medisnavfall
5.5.7 Flytende A- og B-preparater		
Restinnhold (< 5 ml) i amp/ htgl /flasker o.l. og Restinnhold (<50 ml) i inf.poser, sprøyter til smertepumper o.l.	Bruk fortrinnsvis Seponett, se under. Alternativt kan en helle innholdet på absorberende papir som kastes i medisnavfall. Husk dobbeltkontroll. Føres som "kassert" i A-regnskap <u>Skjema for kontroll av legemidler (A- og B-preparater)</u>	Kast i medisnavfall
Restinnhold (>5 ml) i flasker og hetteglass, og restinnhold (>50 ml) i inf.poser, sprøyter til smerte/ infusjonspumpe	Bruk fortrinnsvis Seponett, se under. Store mengder kan alternativt returneres til apoteket Steng pose/sett slik at det ikke blir søl. Før som «kassert» i A-regnskapet og fyll ut apotekets returskjema, <u>Retur av legemidler</u>	Kast Seponett i medisnavfall når denne er full.
Ikke anbrutte pakninger hettegl./amp./kassett osv	Anbrytes og destrueres i Seponett. Husk dobbeltkontroll. Store mengder kan alternativt returneres til apoteket. Husk returskjema, <u>Retur av legemidler</u>	Kast Seponett i medisnavfall når denne er full.
5.5.8 Ikke flytende A- og B-preparater		
Tabletter, kapsler, stikkpiller, plaster o.l.	Enkle tabletter/kapsler o.l. som av en eller av annen årsak ikke kan benyttes, skal gjøres utilgjengelige. Bruk fortrinnsvis Seponett. Alternativt kan tablett knuses/ kapsel åpnes og tømmes i medisnavfall. Stikkpille kastes i medisnavfall. Rist i kartongen slik at det ikke blir liggende øverst. Alt skal gjøres med dobbeltkontroll, og føres ut av A (evt. B)- regnskap som svinn.	Kast i medisnavfall Plaster: Brukte smertepaster brettes sammen (limside mot limside) og kastes i medisnavfall.

¹ Sprøytespiss kastes i «Stikkende/skjærende» avfall

5.6 Seponett avfallsbeholdere

- Bestilles fra apoteket via Tønsys (skriv i «fritekst»).
- Tablettbeholderen er egnet for destruksjon av enkle A- og B-preparater (se pkt. 12). Fjerning av tabletter fra beholderen er ikke mulig.
- Væskebeholderen har en absorbent som binder væske. Væske fylles i beholderen via en luertilkobling eller ved å skru av lokket.
- Boksene er forseglet med unikt serienummer, dateres og signeres av to personer når boksen tas i bruk, og ved destruksjon av full beholder. Ved destruksjon skal etiketten limes på egnet sted som dokumentasjon. F.eks. i narkotikapermen.

Merknad:

Full beholder kastes direkte i medisnavfall på avdeling, og sendes til forbrenning på vanlig måte. Skal ikke sendes i retur til apoteket, selv om det står på etiketten.

Tablettdestruksjon –
ca. 2000 tabletter

2500 ml kanne – for
flytende legemiddelavfall

500 ml kanne – for
flytende legemiddelavfall

5.7 Medisinske gasser / Trykkbeholder

Medisinske gasser / Trykkbeholder skal deklarerer før kassasjon. Kontakt Miljøhallen på telefon 55 97 69 30 for bistand. Trykkbeholdere skal som hovedregel transporteres stående.

6 Referanser

Interne referanser

1.2.2.1-02	Definisjoner Legemidler
1.2.2.1-03	Fordeling av ansvar og oppgaver innen legemiddelhåndtering
1.2.2.1-04	Uønskede hendelser innen legemiddelhåndtering
1.2.2.1-09	Medisinrom
1.2.2.1-12	Forankring i lov og forskrift
1.2.2.2-05	Mottak og kontroll av leveranse fra sykehusapoteket
1.2.2.2-06	Oppbevaring og kontroll av legemidler
1.2.2.2-08	Rapportering og kontroll av legemiddelforbruk
1.2.2.2-10	Retur av legemidler
1.2.2.3-12	Cytostatika og andre legemidler som håndteres som cytostatika
1.2.2.3-13	Tabell: Perorale og topikale legemidler som skal håndteres som cytostatika
1.2.2.4-01	A- og B-preparater - kontroll med innkjøp og forbruk
1.2.2.4-02	Skjema for kontroll av legemidler (A- og B-preparater)
1.2.2.6.8-01	Cytostatika - håndtering i Helse Bergen
1.2.2.7-01	Opplæring legemiddelhåndtering (generelt)
1.2.9.3-13	Smittefarlig avfall
1.8.3-01	Avfallsplakat
1.8.3-03	Farlig avfallsplakat
1.8.3-04	Håndtering av avfall

7 Endringer siden forrige versjon

Tekst lagt til: 5.7 Medisinske gasser / Trykkbeholder